

Οι ευεργεσίες του Ι. Βαρβάκη, είδηση στον Τύπο της Επανάστασης.

Ο ερχομός του Ι. Βαρβάκη στην επαναστατημένη Ελλάδα και οι ευεργεσίες του έγιναν είδηση στον Τύπο της εποχής. Η *Εφημερίς Αθηνών* έγραψε ότι ο Ι. Βαρβάκης «έχει σκοπούς ωφελίμους δια την πατρίδα μεγάλους» και έκανε αναφορά στις ευεργεσίες του από τις πρώτες ημέρες της άφιξής του στα τέλη του καλοκαιριού του 1824.

Η *Εφημερίς Αθηνών*, η οποία μετέδωσε και τις σχετικές με τον Ι. Βαρβάκη ειδήσεις, ήταν η πρώτη εφημερίδα που εκδόθηκε στην Αθήνα. Το πρώτο φύλλο της κυκλοφόρησε στις 20 Αυγούστου 1824 και τυπώθηκε στη Σαλαμίνα, όπου οι έφοροι των Αθηνών είχαν στείλει προσωρινά το πιεστήριο από τον φόβο επιδρομής των Τούρκων. Το επόμενο φύλλο τυπώθηκε κανονικά στην Αθήνα στις 6 Σεπτεμβρίου 1824, όπου είχε πια εγκατασταθεί το τυπογραφείο. Η εφημερίδα τυπωνόταν στο τυπογραφείο που δώρισε στην Κοινότητα των Αθηνών ο απεσταλμένος της Φιλελληνικής Εταιρείας του Λονδίνου, συνταγματάρχης Λέστερ Στάνχοουπ (Leicester Stanhope). Τη διεύθυνση της εφημερίδας είχε ο Γεώργιος Ψύλλας. Η *Εφημερίς Αθηνών*, γραμμένη στη δημοτική γλώσσα, δημοσίευε, όπως όλες οι εφημερίδες του Αγώνα, πολεμικές ειδήσεις και θέματα της επικαιρότητας, καθώς και άρθρα σχετικά με το πολίτευμα και τους θεσμούς. Εκείνο όμως που ξεχώρισε τη συγκεκριμένη εφημερίδα ήταν η δημοσίευση κειμένων σχετικών με την ποίηση και τη λογοτεχνία.

Στο πλαίσιο της ειδησεογραφίας της, η *Εφημερίς Αθηνών* ενημέρωσε στις 24 Οκτωβρίου 1824 τους αναγνώστες της και για τις ενέργειες του Ι. Βαρβάκη στη Μονεμβασιά. Ο Ι. Βαρβάκης ευρισκόμενος στη Ζάκυνθο έμαθε, κατά το δεύτερο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου του 1824, ότι πολλοί επιζώντες από την καταστροφή των Ψαρών βρίσκονταν στη Μονεμβασιά σε κατάσταση απόλυτης ένδειας. Μετά την καταστροφή των Ψαρών (21 Ιουνίου 1824), τρεις χιλιάδες περίπου Ψαριανοί μπήκαν σε πλοία και κατευθύνθηκαν προς το Αιγαίο και την Πελοπόννησο αναζητώντας ασφαλές καταφύγιο. Οι συνθήκες ήταν δύσκολες, γιατί παντού όλοι υπέφεραν από τον πόλεμο. Στο Ναύπλιο και την Τήνο τους αγκάλιασαν, οι κάτοικοι όμως της Άνδρου και της Πάρου δεν τους δέχτηκαν. Οι Σπετσιώτες τους φιλοξένησαν. Όταν κατάλαβαν όμως πως οι Ψαριανοί θα έμεναν μόνιμα εκεί, δυσανασχέτησαν. Τότε οι βασανισμένοι Ψαριανοί κατέφυγαν στη Μονεμβασιά. Μόλις το έμαθε ο Βαρβάκης, πήγε αμέσως εκεί με το καράβι του Ψαριανού καπετάν Κωνσταντή Τσακάλη και με άλλα τρία μικρότερα πλοία φορτωμένα με προμήθειες και ρουχισμό. «Στη Μονεμβασιά, έγραψε την είδηση η *Εφημερίς Αθηνών*, «ένδυσσε με διπλά ενδύματα όχι μόνο τους συμπατριώτες του Ψαριανούς όλους αλλά και όσους εύρε δυστυχούντας Κρήτας και Κυδωναίους και τους εξοικονόμησεν όλους και με τροφάς δια εξ μήνας».

Κατά την παραμονή του στη Μονεμβασιά, ο Ι. Βαρβάκης έλαβε πρόσκληση από τον πρόεδρο της προσωρινής κυβέρνησης της επαναστατημένης Ελλάδας, Γεώργιο Κουντουριώτη, για να πάει στο Ναύπλιο, καθώς η χώρα χρειαζόταν τη συμβολή του. Αποδέχτηκε την πρόσκληση

και τον Νοέμβριο του 1824 παρουσιάστηκε στη συνεδρίαση της ολομέλειας, όπου εκδήλωσε την επιθυμία του να προσφέρει στην παιδεία. Διαβάζουμε στην εφημερίδα: «Ζητεί να συστήσει σχολείον με αξιόλογους Διδασκάλους πέντε και να κάμη αυτός όλα τα έξοδα, μισθούς και τα λοιπά». Στη συνεδρίαση αυτή γνωρίζουμε ότι διαβεβαίωσε την κυβέρνηση και τον λαό για την προσφορά 300.000 ρουβλίων, με σκοπό τη δημιουργία ενός Κεντρικού σχολείου. Προσέφερε ακόμη στον ελληνικό λαό 25.000 ρούβλια για την κατασκευή ενός ακόμη σχολείου στο Άργος και για τη συγκρότηση στρατιωτικού τάγματος, που ήταν αναγκαίο για την άλωση του φρουρίου της Μεθώνης.

Η εφημερίδα μετέφερε και τις φήμες ότι ο Ι. Βαρβάκης συνέδραμε και στις πολεμικές επιχειρήσεις, «*Ακούομεν ότι παρήγγειλε και δια ένα κάρικον σιτάρι δια την πολιορκία της παλαιάς Πάτρας*». Από τα τέλη Φεβρουαρίου του 1822 ο Θ. Κολοκοτρώνης σχεδίαζε την κατάληψη της Πάτρας. Για την επιτυχία της πολιορκίας ήταν απαραίτητη η αποστολή πολεμοφοδίων και τροφίμων, την οποία καθυστερούσαν οι πολιτικές αντιπαλότητες. Έτσι, η πόλη παρέμεινε στην κατοχή των Τούρκων ως το τέλος του Αγώνα.

Η ανάγνωση ειδήσεων για τις ενέργειες του Βαρβάκη, που ήρθε να ανακουφίσει τους κατατρεγμένους Έλληνες και να ενισχύσει την Επανάσταση, προκάλεσαν εντύπωση στους συγχρόνους του. Οι ευεργεσίες του ήταν άξιες θαυμασμού, διότι κάλυπταν ένα μεγάλο εύρος αναγκών του Αγώνα, τόσο την ανθρωπιστική βοήθεια όσο και την πολεμική ενίσχυση των επιχειρήσεων, αλλά κυρίως διότι στήριζαν το όραμα της ελεύθερης Ελλάδας με τη γενναιόδωρη προσφορά του για την ίδρυση σχολείων.

Πηγές

Βαρβάκη Κ., Ένας Ευρωπαίος Ψαριανός, στο Η Ελλάδα των Ευεργετών, Ιωάννης Βαρβάκης ένθετο εφημ. Ημερησία, Αθήνα, χ.χ., σελ. 5-42 .

Δαυίδ Αντωνίου (έρευνα- παρουσίαση), Η εκπαίδευση κατά την ελληνική επανάσταση 1821-1827. Τεκμηριωτικά κείμενα, τόμος Α, 1821-1825, Βουλή των Ελλήνων, Αθήνα 2002, σελ 323 και 329

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τομ ΙΒ. Η Ελληνική Επανάσταση.

Στάικος Κ. Σ., Σκλαβενίτης Τ. Ε.. (επιμ) Πεντακόσια χρόνια έντονης παράδοσης του νέου ελληνισμού 1499-1999, Ίδρυμα Βουλής των Ελλήνων, 2000, σελ 179.

Οι μαθητές του Ομίλου Ιστορίας, Με το βλέμμα στο 1821

Ειρήνη Α., Παναγιώτης Β., Μαριαλένα Δ., Γρηγόρης Κ., Γεώργιος Μ., Ηλίας Μ., Γαλάτεια Ρ..

Υπεύθυνες καθηγήτριες οι φιλόλογοι Έλενα Γκίκα και Μαίρη Μπελογιάννη